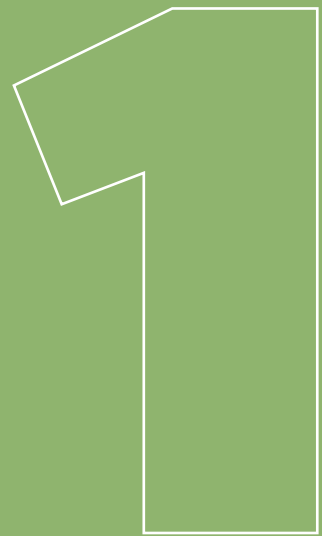

Talenten als startpunt

*Als jij anders had moeten zijn,
was je als Anders geboren*

Het heeft even geduurd voordat ik ontdekte dat sommige aspecten waar ik goed in was en waar ik bij wijze van spreken ‘mijn hand niet voor omdraaide’, mij in de weg gingen zitten. Iets regelen of iemand helpen begon meer dan voorheen energie van mij te vragen. Ik ging op onderzoek uit, legde energielekkages bloot en speurde oorzakelijke verbanden op: er bleek subtiel onderscheid te zitten tussen vaardigheden die ik had aangeleerd en de talenten die ik van nature meebracht.

Indianen zijn bij de geboorte van een kind benieuwd naar het medicijn dat dit kind de wereld inbrengt. De unieke talenten worden als medicijn gekenmerkt. Ik vind het prachtig wanneer de uniciteit van een kind zo welkom is. De weg om mijn uniciteit te zien, nam ik met verschillende afslagen.

Zo was halverwege de middelbare school je toekomst kiezen niet aan mij be-
steed. Ik was niet bezig met wat ik later wilde doen. Hoe kon je dat weten? Wat was allemaal mogelijk? Ik koos vakken waar ik goede cijfers mee behaalde.

In het werkveld ontdekte ik hoe werd gestuurd op het ontwikkelen van capaciteiten, vooral wanneer die bij mensen als onvoldoende werden gekenmerkt. Focus en energie kwam dan daarop te liggen, als motivatie voor verbetering. Ik ontdekte ook dat mensen veelal werk deden dat niet vanzelfsprekend tot vol-
doening leidde. Voor sommigen leek werken niet zelden een zogeheten moeten. Ik kon niet goed bevatten waarom iemand werk zou willen doen waaraan die geen plezier beleeft. Doen waar je intrinsiek goed in bent, draagt wat mij betreft in belangrijke mate bij aan een goede gezondheid en aan een goede doorstro-
ming van energie. In iemands persoonlijk leven, en ook in organisaties.

Er is meer besef nodig hoe groot die impact is. Op je gezondheid, op je levens-
vreugde, op het resultaat dat je neerzet. In scholing, opvoeding, in het werkveld, is wel aandacht voor het belang van het kennen van je talenten. Maar ik merkte dat onderscheid tussen intrinsieke en aangeleerde vaardigheden, noch welke invloed diverse factoren hebben op de ontwikkeling van vaardigheden, daarin niet altijd worden meegenomen. Terwijl je familiegeschiedenis, je levensweg,

je ervaringen bijdragen aan jouw unieke routekaart. En jij het effect van onder meer je familiesysteem en andere systemen, van overtuigingen, van loyaliteit, van beschermingsmechanismen inbrengt in je leven. In keuzes die je maakt. In vaardigheden die je ontwikkelt.

Het belang van het leren kennen en het inzetten van je intrinsieke, unieke talenten is wat mij betreft groot. Ze willen gehoord, gezien, ingezet worden. Je bent met reden geboren met jouw talenten. Die geven je verbondenheid met je eigen kern en zorgen dat je in je kracht kunt, durft en blijft staan. Jouw unieke routekaart draagt daarin bij aan je groeiproces. Aan begrenzingen die jij aanbrengt of in stand houdt. Aan de vorming van je aangeleerde vaardigheden. Aan de verdere ontwikkeling van je aangeboren talenten.

Waar de voortgang bij mensen, teams en/of de organisatie stroef gaat, is werk aan de winkel. Om vanuit positieve focus iets moois en duurzaam te realiseren, houd ik voor ogen dat elke stap in je ontwikkeling effect heeft. Denk aan hoe een steentje dat in het water wordt gegooid, steeds grotere kringen maakt. En dus een groter effect heeft dan zichtbaar was toen dat steentje te water ging.

Talenten in organisaties

Ook organisatiesystemen beïnvloeden de talenten en ontwikkeling van de mens. Ruimte bieden aan het inzetten van intrinsieke talenten, individueel en binnen een team, heeft positief effect op de energie en gezondheid van medewerkers. Dragen mensen bij vanuit hun wezenlijke kern, vanuit het hart, dan leidt dat tot meer voldoening. Ook ontstaat meer ruimte voor creativiteit, voor het zien en nemen van de eigen verantwoordelijkheid waar dat bij iemand past, voor betrokkenheid en voor samenspel. Het komt de persoon ten goede, het team, het resultaat van het werk en van de organisatie. Met bijkomstigheid dat verzuim daalt, al is dat geen doel op zich. Verzuim staat zelden op zichzelf.

In organisaties lijkt de werkelijke kern bij procesmatige of mensgerichte veranderingen meer dan eens onaangeraakt te blijven. Echter, het effect van een verandering is dan beperkt. Aanraken waar het wezenlijk over gaat, is fundamenteel voor het realiseren van beoogd resultaat. Zoals het ook belangrijk is dat beïnvloeders, veelal directie en management, zelf hun intrinsieke kwaliteiten inzetten. En dat zij inzicht hebben in hun eigen kern. Zodat zij herkennen hoe en welke bagage met hen meereist. Ook als dat zorgvuldig verpakte geschenken uit het familiesysteem of uit de voorouderlijke lijn zijn. Omdat die effect hebben op de organisatie, ook als de koffer met geschenken in de kofferbak blijft.

Wanneer de bovenste laag van een organisatie autonoom en gezond gecentreerd staat, bewust van de eigen routekeuzes, kan de hele organisatie gezond gecentreerd staan. En kunnen de mensen die er werken hun eigen autonomie in een gezonde omgeving ontwikkelen. Met bewegingsvrijheid om hun werkelijke talenten in te (leren) zetten en hun eigen verantwoordelijkheid te nemen. De positieve energie die wordt gegenereerd, stroomt merkbaar door naar de wereld buiten de organisatie.

Niet iedereen ervaart verandering direct als positief. Ook niet wanneer die verandering erop is gericht dat processen werkelijk bijdragen aan de kern van die organisatie, zodat mensen tijd en aandacht aan die kern kunnen besteden en vanuit eigen motivatie en betrokkenheid kunnen bijdragen. Lean Management ondersteunt stapsgewijs het reduceren van wat er niet langer toe doet. Het wordt als methodiek ingezet om terug te gaan naar de essentie van een organisatie, naar de werkelijke missie en visie, naar efficiënte processen en naar werkelijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden. En het doet een beroep op gedeelde verantwoordelijkheid en gedeeld leiderschap. In de aanpak van de methodiek worden processen ontdaan van ballast om verspilling te minimaliseren en bij voorkeur uit te sluiten. Want hoe vaak gaat tijd verloren aan wat niet belangrijk is, of voorkomen had kunnen worden? Door herziene processen, bevoegdheden en verantwoordelijkheden gaat de focus weer uit naar wat er werkelijk toe doet, vanuit de kern van die organisatie. Die herzieningen vragen ook om het toepassen van intrinsieke talenten in functies, in een rol of in aspecten daarvan. Het gehele proces vraagt van een ieder absolute eerlijkheid,

openheid en kwetsbaarheid. Een taak, stap of rol die voorheen van belang was, doet er wellicht niet meer toe. Maar teruggaan naar de kern en je ontdoen van ballast, maakt ruimte voor ontwikkeling. Voor diegene die er werken. Voor die organisatie. Weer naar de kern betekent dat energie stroomt naar wat er toe doet, en zo niet langer uitgaat naar wat er niet toe doet. Vruchtbaar resultaat is dan vanzelfsprekend. De intentie achter de methodiek spreekt mij aan. Na de eerste opruiming blijft het een continu proces, omdat na een tijdje nieuwe ballast ontstaat of stappen in een proces niet langer bijdragen. Het vraagt blijvende betrokkenheid, openheid en eerlijkheid van een ieder.

Je kunt Lean ook metaforisch zien voor je eigen ontwikkeling; als jij inzicht en aandacht hebt voor wat er voor jou werkelijk toe doet, als jij je essentie kent en inzet, stroomt jouw energie.

Bij veranderingsprocessen is het grootste effect bij de mens, door de mens zelf te realiseren. Zowel de organisatie als de mensen die er werken, brengen invloeden mee die doorwerken op het functioneren. Daarmee heeft dat effect op de samenwerking, op teams, op het resultaat.

In de volgende hoofdstukken beschrijf ik een aantal van die invloeden. Ook stel ik een aantal vragen om zo mogelijk op te reflecteren.

Talenten als energiebron

Een tuimelpoppetje komt ongeacht van welke kant die wordt geraakt, altijd terug in het centrum. Zo is het ook wanneer jij in je kracht staat. Hierin spelen je werkelijke talenten kennen en benutten niet de enige rol, maar wel een belangrijke. Het tuimelpoppetje is geen speelbal dat elke kant kan worden opgeduwd. Het laat zien hoe stormen of gebeurtenissen van buitenaf of van binnenuit grote of minder grote bewegingen veroorzaken. En hoe het bij al die beroeringen altijd weer terug in het centrum komt. Die balans is eenvoudiger vanuit verbinding met jezelf. Inzicht in jezelf is daarin een belangrijke factor.

Wanneer je doet wat je werkelijk wilt, lijkt het of het vanzelf gaat. Moeiteloos. Al besteed je ook als het vanuit je passie en kundigheid komt, evengoed vaak de nodige tijd en aandacht aan hetgeen je neerzet. Maar dat wat je doet geeft je dan energie, als een bron. Je gevoel van voldoening is wezenlijk anders dan wanneer je iets doet vanuit wilskracht. Dat laatste komt voort uit een andere motivatie waarvan je je al dan niet bewust bent.

Vind jouw intrinsieke aanleg geen podium, dan gaat het vroeg of laat wringen. Een hobbelige weg kan bijdragen aan het naar de oppervlakte brengen van je talenten. Je werkelijke potentieel is in sluimertoestand aanwezig tot het moment dat je niet anders kunt of wilt dan het gaan inzetten. Een impactvolle gebeurtenis in je leven kan hiertoe aanleiding geven. Een verlies, een ziekte, iets anders. Iets wat impact heeft op jou.

Leren herkennen wat jou energie geeft en wat energie van je vraagt, zie ik het liefst als vanzelfsprekend deel van je ontwikkeling. Bij voorkeur zo vroeg mogelijk in je leven. Tot nu is het vaak zo dat later op je route inzicht komt in wat je energie kost. En je jezelf dan gaat afvragen waarom je eigenlijk doet wat je doet.

Aangeleerd of aangeboren

Je realiseert zelf je ontwikkeling en verandering. Als je uit balans raakt, kán een oorzaak zijn dat jij je intrinsieke talenten beperkt inzet. Zo kan één van jouw talenten dusdanig zijn ontwikkeld dat jij ervaart dat je er echt goed in bent. Terwijl het een vaardigheid kan zijn die is ontstaan vanuit bijvoorbeeld een beschermingsstrategie. Inzicht in jezelf draagt bij aan je stevige basis, aan je fundament. Het belichten van componenten die voor jou een remmende factor zijn, denk aan beperkende overtuigingen of nog niet geïntegreerde gebeurtenissen uit je (voor)ouderlijke lijn, maakt daar deel van uit.

Mijn aangeleerde talenten leerde ik door de tijd heen kennen. Net zoals ik leerde hoe mijn verworven capaciteiten zich verhielden tot mijn werkelijke gaven. En dat ik mij er niet van bewust was hoe ik die deels verpakt had gehouden. Bij anderen kon ik makkelijker zien hoe zij hun goud verpakten of verpakt hielden.

De wikkel wilde ik er bij tijd en wijle wel afscheuren, wetend dat dit niet kan. Ieder van ons bewandelt een eigen pad, met eigen obstakels en surprises. Het bewandelen en uitpakken kan alleen in eigen tempo. Wanneer je de cocon van een rups opent terwijl de vlinder nog niet klaar is om te vliegen, gaat die vlinder dood. Voor ons geldt dat de ervaring dan niet het gewenste leereffect heeft, en de leerschool zich mogelijk later opnieuw voordoet in andere vorm.

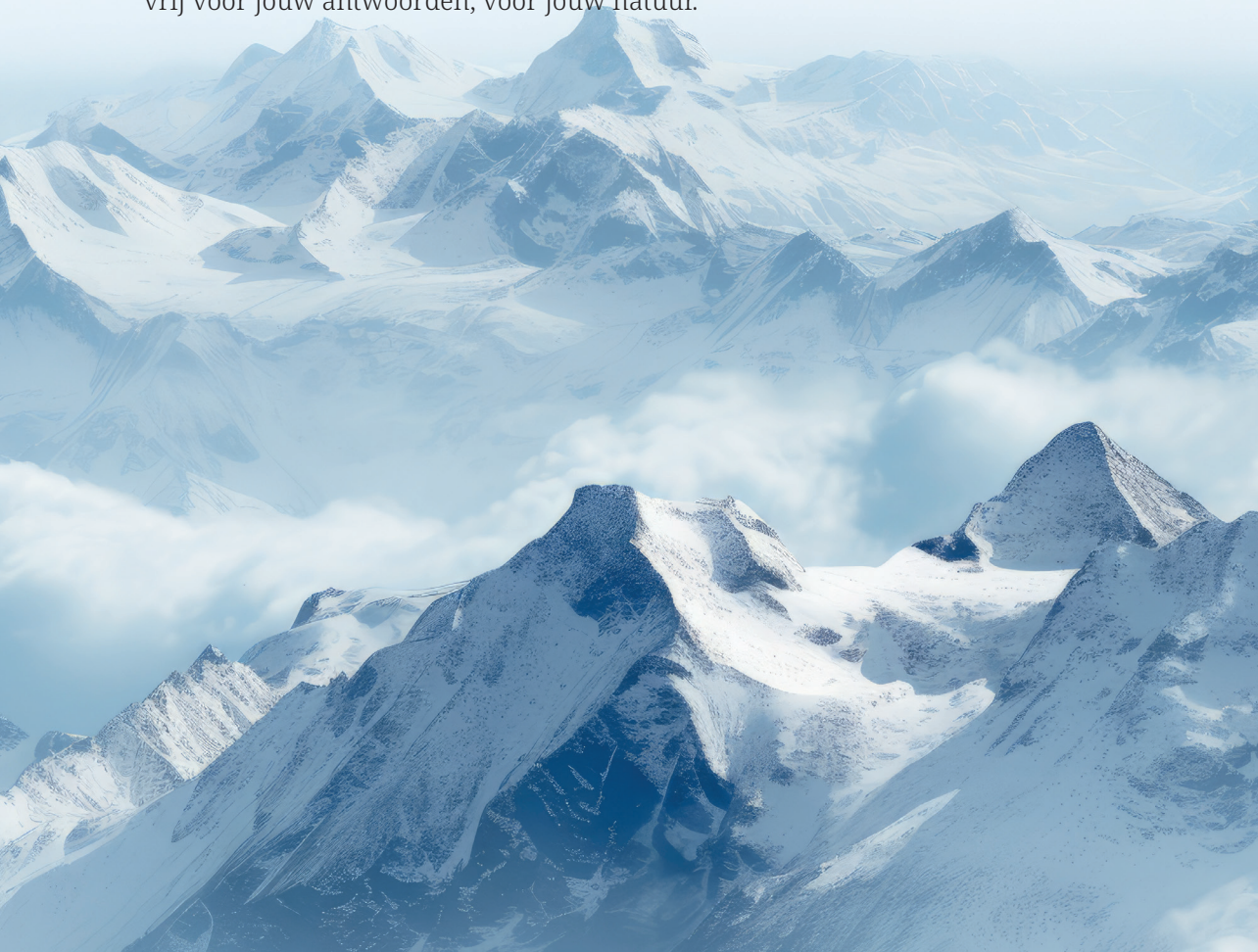
Zolang alles soepel loopt, lijkt er geen urgentie om stil te staan bij hetgeen je doet. Ervaar je niet langer dezelfde voldoening? Doorzoek dan de voedingsbodem. Kijk naar wat de boventoon voert in jouw leven. Met regelmaat herijken en bezien of je nog doet wat je werkelijk wilt, is als tijdig onderhoud plegen voor optimaal resultaat. Bij motivatiegebrek, burn-out, fysieke klachten, je niet gelukkig voelen, et cetera vragen signalen om analyse. En om verandering.

Ter overweging

Elke dag kun jij besluiten om dát te gaan doen wat je werkelijk vreugde geeft. Ook als je denkt dat het niet gaat, omdat je bepaalde verplichtingen ervaart. Alles is een start. Als het deel uitmaakt van wie jij bent, laat het zich op een dag niet langer verstoppen. Tenzij jij dat blijft proberen. Maar wil je dat ook?

Wanneer een gedachte opkomt om niet te gaan doen wat je werkelijk wilt, wat zit daar dan onder? Wat het ook is en ongeacht de vorm, zonder schade aan anderen te berokkenen. Wat weerhoudt jou? En wat zit daar onder?

Wat wil jij echt heel graag? Als je dat niet weet, is het tijd om op onderzoek uit te gaan. Maak tijd voor je antwoorden op deze vragen. Voor jouw antwoorden op jouw vragen. Ga de natuur in, naar het bos, naar de zee, naar het park, naar daar waar jij graag naar toe gaat of naar toe ging toen je jong was. Maak ruimte vrij voor jouw antwoorden, voor jouw natuur.

Talenten in systemen, als systemen vastlopen

Je lichaam is als een vehikel waarmee je in het dagelijkse verkeer bewust of op de automatische piloot voortbeweegt. Van A naar B naar Z, of naar alles wat daar tussenin zit. Totdat je voertuig uit balans is en de wiellagers door die onbalans zijn gesleten. Het kan ook zijn dat je disbalans ervaart door een te hoge of te lage druk van één van de banden. Signalen herken je nadat lampjes op het dashboard zijn doorgebrand en jij tot stilstand komt. Voor korte of langere duur. Inzicht in patronen die je je eigen hebt gemaakt laat dan lichtjes schijnen op noodzakelijke verandering. Denk aan overtuigingen waarover ik in het volgende hoofdstuk schrijf. Of aan vormen die je mogelijk hebt overgenomen uit je familiesysteem of uit andere systemen, waarover ik verderop het een en ander benoem.

Op de lagere school keek ik graag naar buiten, naar de wereld buiten de klas. Niet alles wat ik heb geleerd heb ik onthouden. En niet alles dat werd onderricht was noodzakelijk voor het vormgeven van mijn leven. Ieder van ons ontwikkelt zich op een ander manier. Stel dat jij van jongs af aan stevig en gecentreerd in je eigen kracht leert staan, bewust van je eigen kunnen met respect voor de ander. Dat is toch als goud delven? Tijdens een vakantie in Denemarken zocht ik in Legoland naar goud. Met water spoelde ik zand uit het zeefje om te kijken of er goudkorrels overbleven. Ik geloof dat ik één of twee korreltjes buit heb gemaakt. Ik was een jaar of zes en in mijn nopjes. Stel dat dit goud delven deel wordt van het onderwijssysteem? Jouw goud vinden, en zo je wezenlijke talenten naar boven halen?

Systemen lopen vast, mensen lopen vast. Terwijl wij vaak proberen te voldoen aan systemen, gaan die bij tijd en wijle bij onze kern vandaan. Vanuit opvoeding, school, werk, maatschappij, et cetera leren wij onze eigenheid en uniekheid samen te laten komen met een norm. Om daar later, in combinatie met andere hordes, over te struikelen. Bij scholen en in organisaties is nu frequenter tijd en aandacht voor persoonlijke ontwikkeling. Hierbij is gedeelde vreugd dubbele vreugd en gedeelde smart, halve smart; neem je met meer mensen binnen een klas of (studie)groep, of bijvoorbeeld met een team deel aan een ontwikkelingsproces, kan juist dat groepsproces positief bijdragen aan individuele

ontwikkeling. In contact met de ander komen pijnpunten of schuurplekken makkelijker naar boven. Een groepsproces kan inzicht geven in hoe een ieder zich tot de ander verhoudt. En juist dat geeft ruimte om te zien hoe ieder de ander aanvult in de eigenheid.

De transitie in de wereld vindt op vele vlakken en binnen vele systemen plaats, met schommelingen en lichtpuntjes waarin richtingen steeds helderder worden. Het geeft aan hoe systemen, waar onderwijs deel van uit maakt, zich opmaken voor een andere fase. Ook als die fase meerdere richtingen lijkt te tonen. En hoewel dat zo kan lijken zijn dit niet altijd processen die buiten ons om plaatsvinden, die anderen om ons heen regelen. Onze bijdrage en invloed begint met keuzes die wij zelf maken. In het leven, in het gezin, in een organisatie, in een vriendengroep, et cetera. Wij dragen meer dan wij mogelijk beseffen bij aan de wereld om ons heen. Op kleine schaal, op grotere schaal. Ook daarom moedig ik je aan om je werkelijke talenten in te zetten en deze zo nodig eerst nog wat meer naar boven te halen.

De kundigheid van de ratio, het meesterschap van het hart

Doordat de ratio bij de mens meer dan decennia lang letterlijk bovenaan stond, is het hartweten naar de achtergrond geraakt. Inmiddels krijgt de rol van hartintelligentie meer belangstelling, evenals het belang van balans tussen hart en ratio. In 2020 kwam ik in aanraking met een (wetenschappelijke) methodiek, genaamd Heartmath Methode. Deze methode maakt de balans tussen je hart en je ratio zichtbaar. Die zichtbaarheid kan meer bewuste verbinding brengen met je hart, en daarmee met jezelf. Op die wijze kan het je ondersteunen in keuzes die je werkelijk wilt maken, vanuit je hart. Omdat de ratio nog wel eens wil vertroebelen. De goede balans tussen ratio en hart werkt door op je gezondheid. En op je leven. In hoofdstuk 5 besteed ik aandacht aan deze methodiek.

Het potentieel ontsluiten

Jij bent geboren met een eigen potentieel, dat is bedoeld om te worden ingezet, om te worden geleefd. Als je dat wilt, blijf je dit tijdens je leven ontwikkelen. Althans, dat is hoe ik er naar kijk. Zoals ik ook zie dat jouw potentieel zoveel groter is dan je nu inzet.

Zie je een vaardigheid bij een ander die een vonkje bij jou aanwakkert? Zie je iets dat jij ook graag wilt toepassen, wilt kunnen? Ben je je bewust van het spiegeleffect? Als jij iets in een ander bewondert, beschik je niet zelden ook over die eigenschap. Herken je iets bij iemand dat je lastig(er) vindt, dan beschik je vaak ook daarover. Of raakt de ander een blauwe plek die bij jou nog niet is geheeld. Wat kort door de bocht geformuleerd, maar daar komt het in grote lijnen wel op neer. Je ontmoet jezelf in de ander. In de ogen van de ander. Zoals ik dat ook doe. Zoals de ander dat bij mij doet. En bij jou. In woorden en in onuitgesproken taal als lichaamshouding, gezichtsuitdrukking of in een (voelbaar) energieveld.

Bewonder je iets in een ander? Kijk eens hoe die ander een vaardigheid toepast waarvan je voelt dat je die ook wilt inzetten. Kijk hoe die ander dat doet. Door echt te kijken en te voelen of intrinsiek te weten wat het precies is dat jou in die kundigheid aanraakt, haal je als het ware jouw vaardigheid onder de met bladeren bedekte bodem vandaan. Om die daarna vanuit jouw uniciteit verder te ontwikkelen en het jouw unieke handtekening mee te geven. Of, in het geval van de wat meer pijnlijke plek, om de wond te helen.

Af en toe kan het makkelijker zijn eerst een deel van een begaand pad te lopen om daarna vanuit vertrouwen en verbondenheid je eigen spoor te maken. Als iemand op dat pad een voorbeeld voor je is, kan dat je helpen om een stap te zetten in de richting die jij wilt. Op reeds gemaakte sporen kun je zo een tijdje 'samen oplopen'. Ondersteuning, gesprekken, een tijdelijke samenwerking, et cetera kunnen je inzichten geven die jou verder brengen. En dichterbij jouw kern. Hoe zou het zijn wanneer jouw focus en energie uitgaat naar dat wat je werkelijk wilt?

Hoe doe jij dit?

Of jij nu koersbepaler bent van een organisatie of niet, je bent koersbepaler van je eigen leven. Meer dan jij je mogelijk bewust bent, ook wanneer externe factoren onvoorzien je pad kruisen.

In dit hoofdstuk heb ik vragen gesteld. Ben jij al toe aan een schrijfblok of een leeg vel papier om tijd te maken voor je antwoorden?

Bij de vragen stel ik voor om je gedachten of antwoorden op papier te schrijven. Wil ik voor mijzelf helderheid scheppen, iets onthouden, een strategie uitwerken, inzicht verkrijgen of iets anders, laat schrijven met de hand mij tijdens het noteren namelijk beter ‘zien’. Ik kan dan nog beter ontvangen wat ik noteer. Wellicht werkt dit ook zo voor jou.

Welke vorm je ook kiest, antwoord met dat wat in je opkomt. Zonder restrictie.

Kun je al een eerste conclusie trekken? Op welke wijze zet jij je talenten in? Geef jij je werkelijke potentie de ruimte?

Elke dag kun jij besluiten dát te gaan doen wat jou werkelijk vreugde geeft. Wil je dat wat je het liefst doet eerst combineren met wat je nu doet? Alles is een start.

De volgende bladzijde van dit boek geeft ruimte voor je eerste gedachten. En over ruimte gesproken; ga wandelen, sporten, naar buiten staren, fietsen, in de zon zitten, dat wat ruimte creëert voor jouw inzichten.

Ik wil je motiveren om dat te bereiken wat je werkelijk wilt. Ik beloof je dat ik dat ook doe. Ook als het spannend is. Met dit boek en het gaan van mijn route wil ik bijdragen aan de positieve transitie in de wereld. Door zelf voor te gaan, *to practice what I preach*.

100

- William Arthur Ward